

SB-0309

First Year B. Com. Examination

March / April – 2011

Business Administration-I

(New Course)

Time : Hours]

[Total Marks :

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="F.Y. B.COM."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Business Administration-1 (New)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="9"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="NIL"/>
Student's Signature	

(૨) તમારા જવાબો સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર હોવા જોઈએ.

(૩) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૧૦

(૧) સંચાલનનાં લક્ષણો જણાવો.

(૨) પ્રબંધની પ્રક્રિયાના તબક્કા જણાવો.

(૩) નેતૃત્વનાં લક્ષણો જણાવો.

(૪) સમતૂટ વિશ્લેષણની ધારણાઓ જણાવો.

(૫) હર્ષભર્ગની અભિપ્રેરણ થીયરીમાં જણાવેલ તંદુરસ્તી પરિબળો અને પ્રેરણા પરિબળોની યાદી આપો.

૨ (અ) વિવિધ સંચાલકીય ભૂમિકાઓ જણાવીને માહિતીવિષયક ભૂમિકાઓ સમજાવો.

૬

(બ) નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયા ટૂંકમાં વર્ણવો.

૬

અથવા

૨ (અ) સંચાલનના વિકાસમાં એફ.ડબલ્યુ. ટેલરનો ફાળો વર્ણવો.

૬

(બ) આયોજન એટલે શું ? તેના વિવિધ પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

૬

૩ (અ) અભિપ્રેરણનાં વિધેયાત્મક ઓજારો ટૂંકમાં સમજાવો.

૬

(બ) સત્તાનું કેન્દ્રીકરણ અને વિકેન્દ્રીકરણ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

૬

અથવા

- ૩ (અ) દોરવણીના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો જણાવો. ૬
 (બ) અંકુશ વિસ્તાર એટલે શું ? તેને અસર કરતાં પરિબળો ચર્ચો. ૬
- ૪ (અ) માહિતી સંચારની વ્યાખ્યા આપીને અસરકારક માહિતી સંચારને અવરોધક પરિબળો વર્ણવો. ૬
 (બ) ઈ-કોમર્સ એટલે શું ? તેના ફાયદા જણાવો. ૬
- અથવા**
- ૪ (અ) અંકુશની વ્યાખ્યા આપી અંકુશની પદ્ધતિ તરીકે અંદાજપત્રીય અંકુશનું મૂલ્યાંકન કરો. ૬
 (બ) ડેબિટ કાર્ડ એટલે શું ? તેના ફાયદા જણાવો. ૬
- ૫ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૨
 (૧) વ્યૂહાત્મક આયોજન
 (૨) મેક્રોગરની થીયરી એક્સ અને થીયરી વાય
 (૩) માહિતીસંચારની તરાહો
 (૪) શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર
 (૫) એટીએમ ATM કાર્ડ.
- ૬ કેસ-સ્ટડી :
 જય ભારત લિમિ.ના ભૂતપૂર્વ મેનેજર દ્વારા વિભાગીય વડાઓને પોતપોતાના વિભાગમાં કામ કરતા કર્મચારીઓ પર દેખરેખ રાખવાની અને માર્ગદર્શન આપવાની સત્તા સોંપવામાં આવી હતી.
 પરંતુ નવા નિમાયેલા મેનેજર શ્રી પ્રકાશ તેમના હાથ નીચેના વિભાગીય વડાઓને જણાવ્યું કે હવેથી નાની-મોટી દરેક સમસ્યા પર તે પોતે નિર્ણય લેવાનું પસંદ કરશે અને વિભાગીય વડાઓએ તેનો અમલ કરવાનો રહેશે. વધુમાં, વિભાગીય વડાઓને તેમના વિભાગના કર્મચારીઓને આપવાની માર્ગદર્શનની રૂપરેખા પણ પ્રકાશ દ્વારા વિભાગીય વડાને પૂરી પાડવામાં આવશે.
 હવે, પ્રકાશ વિભાગીય વડાઓને વિગતવાર સૂચનાઓ આપે છે તેમજ જુદાજુદા વિભાગોમાં કાર્ય કરતાં કર્મચારીઓને બોલાવે છે, સીધી કામની વહેંચણી કરે છે અને સૂચનાઓ આપે છે. તેથી કર્મચારી માર્ગદર્શન માટે પ્રકાશનો સીધો સંપર્ક કરે છે.
 નવા નિમાયેલ મેનેજર પ્રકાશને લાગે છે કે, તેમના પર કામનું ભારણ વધુ રહે છે અને વિભાગીય વડાઓ તેમને સહકાર આપતા નથી.
- પ્રશ્નો :**
- (૧) ઉપરોક્ત કેસમાં કયા સંચાલકીય પ્રશ્નો સંકળાયેલા છે ? ૪
 (૨) મેનેજરના વધુ પડતા કાર્યભાર માટે કોણ જવાબદાર છે - પોતે કે વિભાગીય વડાઓ ? શા માટે ? ૪
 (૩) પરિસ્થિતિ સુધારવા માટે તમે કયાં સૂચનો કરશો ? ૪

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1
(2) Your answers must be precise and to the point.
(3) Figures to the **right** indicate full marks of the question.

- 1** Answer in brief : **10**
(i) State the characteristics of management.
(ii) State the stages of organizing.
(iii) State the characteristics of leadership.
(iv) State the assumptions of break-even analysis.
(v) State the list of hygienic factors and motivators shown in Herzberg's theory of motivation.

- 2** (a) State the various managerial roles and explain the informational roles. **6**
(b) Describe in brief, the process of decision making. **6**

OR

- 2** (a) Describe F.W. Taylor's contribution in the development of management. **6**
(b) What is meant by planning? Discuss the various types of planning. **6**

- 3** (a) Explain in brief, the positive tools of motivation. **6**
(b) Distinguish between the centralization and decentralization of authority. **6**

OR

- 3** (a) Explain the guiding principles of directing. **6**
(b) What is meant by span of control? Discuss, the factors affecting span of control. **6**

- 4** (a) Define communication and describe the barriers to effective communication. **6**
(b) What is meant by e-commerce? State its advantages. **6**

OR

- 4** (a) Define control and evaluate budgetary control as a technique of control. **6**
(b) What is meant by debit card? State its advantages. **6**

- 5 Write short notes on : (any two) 12
- (i) Strategic planning
 - (ii) Mc Greagor's theory X and theory Y
 - (iii) Communication networks
 - (iv) Zero based budgeting
 - (v) ATM Card.
- 6 Case Study :
- In Jay Bharat Ltd. authority was given by the past manager to departmental heads to supervise and give guidance to employees working in their departments.
- But the newly appointed manager **Mr. Prakash** told the departmental heads under him that henceforth he himself would like to take decisions on small or big problems and the departmental heads will have to implement them. Besides, **Prakash** himself would provide to the departmental heads, the outlines of guidance to be provided to the employees working in their departments.
- Now, **Prakash** gives detailed instructions to departmental head and calls the workers working in various departments, distributes directly the work among employees and gives suggestions to them. Hence, the employee now directly contacts **Prakash**.
- Newly appointed manager **Prakash** feels that he is over-burdened with work and the departmental heads donot co-operate with him.
- Questions :**
- (i) What managerial problems are involved in the above case? 4
 - (ii) Who is responsible for over-burden of the manager whether he himself or departmental heads? Why? 4
 - (iii) What suggestions would you make to improve the situation? 4
-